

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Медико-Природничий Університет»**

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«ПСИХОЛОГІЯ»**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 053 «Психологія»
Кваліфікація: бакалавр з психології

**СХВАЛЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**



Голова Вченої ради, ректор
Михайло ВОЛКОВ

«Медико-Природничий Університет»
(протокол №/від «25» 08 2024 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2024 р.

м. Миколаїв, 2024

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньої програми
«ПСИХОЛОГІЯ»**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 053 «Психологія»
Кваліфікація: Бакалавр з психології

Керівник закладу
Ректор Приватного вищого
навчального закладу
«Медико-Природничий Університет»

Михайло ВОЛКОВ
6261 2377 2024 р.

Розробники освітньої програми:

1. ПЕТЬКОВ Віталій Анатолійович – кандидат психологічних наук, доцент, гарант освітньої програми
2. КАНЕВСЬКИЙ Віктор Іонович – кандидат психологічних наук, доцент, керівник проектної групи
3. ШАПОШНИКОВА Юлія Геннадіївна – кандидат психологічних наук, доцент, член проектної групи

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. ПЕТЬКОВ Віталій Анатолійович – кандидат психологічних наук, доцент, гарант освітньої програми
2. КАНЕВСЬКИЙ Віктор Іонович - кандидат психологічних наук, доцент, керівник проектної групи
3. ШАПОШНИКОВА Юлія Геннадіївна - кандидат психологічних наук, доцент, член проектної групи

Гарант освітньої програми:

 _____ Віталій ПЕТЬКОВ

Рецензії – відгуки зовнішніх стейкголдерів:

1. Практичний психолог КНП «Миколаївський обласний будинок дитини» Миколаївської обласної ради Лілія ПІРОГОВА
2. Практичний психолог Обласного центру «Медико-соціальної експертизи» МОР Наталя БУРЛАКА
3. Лікар психотерапевт КНП «Миколаївський обласний центр психічного здоров'я» МОР Юрій ВОДОВ
4. Голова Миколаївської обласної організації Товариства Червоного Хреста України Андрій СКОРОХОД
5. Завідувач відділення психологічної та фізичної адаптації Миколаївського міського центру підтримки ветеранів війни Олеся ОЛЬШЕВСЬКА
6. Кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, філології та соціально-гуманітарних дисциплін Національного університету імені адмірала Макарова Інна ЧУГУСВА

1. Профіль освітньої програми Галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», Спеціальність 053 «Психологія»

1- Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу	Приватний вищий навчальний заклад «Медико-Природничий Університет»
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, Кваліфікація «Бакалавр з психології»
Офіційна назва освітньої програми	«Психологія»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом першого (бакалаврського) рівня, одиночний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки на основі повної загальної середньої освіти
Наявність акредитації	Умовна
Цикл/рівень	РНК 6, FQ-ЕНЕА- перший цикл, EQFF-LLL- 6 рівень
Передумови	Наявність атестата про повну загальну середню освіту (на основі сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання або вступних іспитів), наявність диплома молодшого спеціаліста (бакалавра, спеціалісти, магістра) Умови вступу визначаються «Правилами прийому до ПВНЗ «Медико-Природничий Університет», затвердженими Вченою радою.
Мова викладання	українська
Термін дії освітньої програми	4 роки
Інтернет - адреса	http://vnz-priu.com.ua/

2 – Мета освітньої програми

Створення єдиного зразка, в якому визначається нормативний термін та зміст навчання, нормативні форми державної атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти задля формування високого рівня професіоналізму, наукової та загальної культури сучасного спеціаліста-психолога, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній простір фахівця, а також створення системи освітніх компонентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти Галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», що визначає:

- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення;
- кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї освітньої програми;
- очікувані результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія»

3 – Характеристика освітньої програми

Офіційна назва освітньої програми	Психологія
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 053 «Психологія» Максимальний навчальний час розподіляється на компоненти: обов'язкові дисципліни – 75 %; вибіркові дисципліни – 25 %.

	Термін навчання	4 роки (на базі повної загальної середньої освіти)
	Максимальний навчальний час загальної підготовки (академічних годин/кредитів ЕКТС)	7200/240
	цикла загальної підготовки	720/24
	цикла професійної підготовки	4050/135
	вибіркові дисципліни	1800/60
Орієнтація освітньої програми	<p>Освітня програма для бакалавра.</p> <p>Дана освітня програма спрямована на отримання знань, умінь та професійних компетентностей для роботи у психотерапевтичних, психологічних, консультивативних службах; у соціальних організаціях (центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, дитячі центри творчості і дозвілля, притулки тощо); у закладах охорони здоров'я (лікарні, поліклініки, спецшколи для дітей-інвалідів, наркологічні та реабілітаційні центри); в установах з підбору й добору персоналу (кадрові агентства, центри зайнятості, центри профорієнтації); у правоохоронних органах (установи ювенальної юстиції, колонії тощо); у службі довіри, що ведуть до присвоєння першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія». Освітня програма ґрунтується на теоретичній та практичній підготовці з обов'язковим включенням вибіркових компонентів та новітніх досліджень в сфері психології.</p>	
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Загальна освіта в Галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія».</p> <p>Ключові слова: психологія, спеціальність, кваліфікація, базова вища освіта, психологічні закони та закономірності.</p>	
Особливості програми	<p>Освітня програма орієнтована на забезпечення знань та навичок фахівцями із наданням психологічної допомоги з урахуванням сучасних тенденцій психосоматизації особистості, високого рівня інвалідизації і пов'язаних з цим психологічних переживань, зростанням рівня прояву психічних порушень класу V МКХ-10.</p> <p>Освітня програма спрямована на врахування принципів біопсихосоціальної моделі допомоги особистості або групі.</p>	
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подального навчання		
Придатність до працевлаштування	<p>Після завершення вивчення освітньої програми здобувачами вищої освіти та отримання освітньо-кваліфікаційного рівня - бакалавр з психології, фахівці підготовлені до роботи за ДКП 003:2010 «Класифікатор професій»: (2445.2) «психолог»; (2445.2) «практичний психолог»; (3460) «фахівець з вирішення конфліктів (побутова сфера)»; (2419.2) «консультант»; (2412.2) «фахівець з найму робочої сили», «профіконтультант»; (2340) «консультант центральної психолого-медико-педагогічної консультації»; (2419.2) «консультант з ефективності підприємництва»; (249/2490) «професіонали, що не входять в інші класифікаційні узуповіння», (53) «працівники, що надають інші послуги</p>	

	<p>юридичним та філічним особам».</p> <p>Фахівець у психологічних центрах, державних, громадських та бізнес-організаціях з надання психологічної допомоги, медичних установах, органах внутрішніх справ, приватна підприємницька діяльність з надання психологічних послуг.</p>
Подальше навчання	Можливість продовжувати освіту за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	На заняттях застосовується компетентнісний, студентоцентрований, проблемно-орієнтований підходи та ініціативне самонавчання. Лекції поєднуються з мультимедією, електронним навчанням, групову роботою, міжособистісним навчанням та оцінюванням одногрупників, самостійним навчанням, навчанням на основі дослідження, стажування, групова робота, індивідуальне навчання.
Оцінювання	<p>Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль; семестрові залики, диференційовані залики, іспити (згідно навчального плану, з наступним виставленням загальні оцінки у заликову книжку, додаток до дипому) та державну атестацію, яка включає: кваліфікаційну роботу та атестаційний екзамен.</p> <p>Оцінювання здійснюється за шкалою ЕКТС: А, В, С, Д, Е.</p> <p>Форми контролю: усне та письмове опитування, тестове завдання, презентації, захист курсових робіт, звіти з практик тощо.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій, методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 4. Здатність читати і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 10. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>

Фахові компетентності спеціальності	<p>СК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК 02. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема в контексті організації заходів раннього підручання).</p> <p>СК 04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, інтерпретувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК 05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК 06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК 07. Здатність застосовувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК 08. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).</p> <p>СК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до зашту.</p> <p>СК 10. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК 11. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК 12. Здатність до особистісного та професійного самопідсоконання, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК 13. Здатність розробляти та реалізовувати типові програми, спрямовані на профілактику відхилень у соціальному та особистісному статусі, психічному та професійному розвитку подінні.</p> <p>СК 14. Здатність визначати й пояснювати психологічні механізми формування, функціонування та розвитку психічних явищ, процесів, якостей, викремлювати причини та фактори, що диференціюють характер їх індивідуального функціонування та розвитку.</p> <p>СК 15. Здатність вивчати толерантність до міжкультурних форм самовираження й само здійснення індивідуальності, до несхожості наукових поглядів, методологічних підходів тощо.</p>
--	---

7 – Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань для розуміння спеціальних рошінь психологів з метою майбутньої спеціалізації та освоєння міждисциплінарного зв'язку.
- ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних завдань.
- ПРН 4. Обґрунтovувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу літературних джерел, виключною спеціальну термінологію для

проведення дослідження.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитування, проекційні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги вимірювати індивідуальні та психологічні показники особистості. Це означає здатність оцінити зміни у розвитку психіки та коригувати їх.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати класних досліджень усно та письмово.

ПРН 9. Пролонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх роз'яснення.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії.

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультивативного процесу з урахуванням специфіки та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема наслідок пійми).

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, тренінгів відповідно до вимог замовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб відповідно до віку.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у процесі вирішення фахових завдань, демонструвати лідерські якості і вміння узгоджено працювати в аудиторії самостійно та під керівництвом викладача.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самоціюналення, навчання та саморозвитку, вміло використовувати психотерапевтичні прийоми і прийоми впливу на свідомість і поведінку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися стичних принципів професійної діяльності психолога, що визначають професійну поведінку і стосунки з людьми в суспільстві.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я та за потреби визначити зміст запиту до супервізії.

ПРН 19. Враховувати індивідуальну вариативність становлення людини як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності.

8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Освітнію програму «Психологія» забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, стаж роботи, публікують праці у вітчизняній та зарубіжній науковій пресі, мають відповідну компетентність і досвід в галузі викладання, наукових досліджень і педагогічної діяльності, гарант освітньої програми, викладацький склад, який забезпечує реалізацію даної освітньої програми, відповідають вимогам, визначенням Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Вищий приватний навчальний заклад «Медико-Природничий Університет» забезпечує відповідне матеріально-технічне оснащення аудиторій і кабінетів, а саме : 1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (метрів на одну особу ділі

	<p>фактичного контингенту студентів та зявленим обсягу з урахуванням навчання за змінами) має становити 2,4 м.кв.</p> <p>2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій - 30 %)</p> <p>3. Наяність соціально- побутової інфраструктури : бібліотека, пункт харчування, актова та читальна зала, спортивний майданчик, медичний пункт.</p> <p>4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби - 70 %).</p> <p>5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних планів.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Вищий приватний навчальний заклад «Медико-Природничий Університет» забезпечує відповідне шуково-методичне забезпечення навчально-виховного процесу, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність навчального плану та пояснювальної записки до цього; - наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану; - наявність комплексу науково-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану; - наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик; - забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану; - наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів та інформаційне забезпечення освітньої діяльності; - забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді (не менше як чотири найменування); - наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти); - наявність офіційного веб-сайту закладу освіти (http://vnz-tri.com.ua/), на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензія освітньої програми, освітня програма, освітня/освітньо-наукова/видавнича (наукових кадрів) діяльність, навчальний план, пояснювальна записка до навчального плану, правила прийому, контактна інформація).

9 - Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	<p>Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України.</p> <p>Кредити, отримані в інших ДВНЗ України, передзахоються відповідно до довідки про академічну мобільність.</p> <p>Академічна мобільність здобувачів вищої освіти передбачає їхню участь в освітньому процесі Університету та партнерських закладів освіти, проходження навчальної або виробничої</p>
---	---

	практики, проведення наукових досліджень із можливістю перезарахування в установленому порядку отриманих наукових дисциплін, практик тощо. Основні цілі і завдання, організаційне забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти в Університеті, порядок визнання та перезарахування результатів їхнього навчання, права та обов'язки осіб, які беруть участь у програмах академічної мобільності, порядок звітності та оформлення документів за результатами їхнього навчання регламентує «Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» ПВНЗ МПУ.
--	---

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

Код в/д	Компоненти освітньої програми (научальні дисципліни, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4

ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Цикл загальної підготовки

ОК 01	Українська мова (за професійним спрямуванням)	5	іспит
ОК 02	Історія та культура України	5	іспит
ОК 03	Соціологія	3	залік
ОК 04	Іноземна мова (за професійним спрямуванням) Англійська мова	5	іспит
ОК 05	Філософія	3	іспит
ОК 06	Принципи менеджменту	3	залік

2. Цикл професійної підготовки

ОК 07	Інформатика та комп'ютерна техніка (за професійним спрямуванням)	5	іспит
ОК 08	Фізіологія	5	залік
ОК 09	Вступ до спеціальності	3	залік
ОК 10	Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі	4	залік
ОК 11	Соціальна психологія	5	залік
ОК 12	Анатомія та еволюція первової системи	5	іспит
ОК 13	Експериментальна психологія	5	іспит
ОК 14	Історія психології	5	іспит
ОК 15	Загальна психологія (з практикумом)	10	іспит, курсова
ОК 16	Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій	5	залік
ОК 17	Психофізіологія	5	іспит
ОК 18	Диференціальна психологія	4	залік
ОК 19	Математичні методи у психології	4	іспит
ОК 20	Психодіагностика	5	іспит
ОК 21	Академічна добробутність	4	залік
ОК 22	Педагогічна психологія	4	іспит
ОК 23	Психологія сім'ї	4	іспит
ОК 24	Основи наукових досліджень	3	залік

ОК 25	Вікова психологія	10	іспит, курсова
ОК 26	Психологічне консультування та корекція	5	іспит
ОК 27	Спеціальна психологія	5	іспит
ОК 28	Клінічна та медична психологія	4	залик
ОК 29	Патопсихологія	5	іспит
ОК 30	Основи психотерапії	3	залик
ОК 31	Психологія в інклюзивній освіті	3	залик
ОК 32	Кризова психологія	3	залик
ОК 33	Військова психологія	4	іспит
ОК 34	Психологія праці	4	іспит
ОК 35	Психологічний спешір практикум профпідготовки	4	іспит
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА			
ОК 36	Навчальна	3	диф. залик
ОК 37	Навчально-виробнича	3	диф. залик
ОК 38	Виробнича	6	диф. залик
ОК 39	Переддипломна	6	диф. залик
Загальний обсяг обов'язкових компонент			177

ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3. Цикл вибіркових компонентів освітньої програми

BK 01	Основи психосоматики та генетична психологія	5	залик
BK 02	Порівняльна та зоопсихологія	5	залик
BK 03	Міжособистісне спілкування	5	залик
BK 04	Психологічна реабілітація	5	залик
BK 05	Менеджмент та психологія управління	5	залик
BK 06	Медичні інформаційні системи (MIC). Основні принципи цифрової здатності	5	залик
BK 07	Іноземна мова (за професійним спрямуванням) Англійська мова (Поглиблений курс)	5	залик
BK 08	Основи психопатології	5	залик
BK 09	Організація медико-психологічної допомоги населенню	5	залик
BK 10	Психологія здоров'я та здорового способу життя	5	залик
BK 11	Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї	5	залик
BK 12	Політична психологія	5	залик
BK 13	Юридична психологія	5	залик
BK 14	Психологія стресу та суйцидологія	5	залик
BK 15	Психологія роботи із залежними станами	5	залик
BK 16	Теорія і методика викладання дисциплін галузі соціальних та поведінкових наук	5	залик
BK 17	Конфліктологія	5	залик
BK 18	Психологічний супровід людей з обмеженими можливостями	5	залик
BK 19	Сексологія та секспатологія	5	залик
BK 20	Основи психосоматики та тілесно-орієнтованої терапії	5	залик
BK 21	Психологія невідкладних станів	5	залик
BK 22	Психологія лікувального процесу	5	залик
BK 23	Економічний аналіз	5	залик
BK 24	Бізнес планування	5	залик
Загальний обсяг обраних здобувачем іншої освіти вибіркових компонентів (12 дисциплін)			60

Атестацій:		
ОК 40 Кваліфікаційна робота та ітєстаційний екзамен	3	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	240	

Структурно-логічна схема

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практика)
1 семестр	
ОК 01	Українська мова (за професійним спрямуванням)
ОК 02	Історія та культура України
ОК 03	Соціологія
ОК 07	Інформатика та комп'ютерна техніка (за професійним спрямуванням)
ОК 08	Фізіологія
ОК 09	Вступ до спеціальності
ОК 10	Безпека життедіяльності та охорона праці в галузі
2 семестр	
ОК 05	Філософія
ОК 06	Правознавство
ОК 11	Соціальна психологія
ОК 12	Анатомія та еволюція нервової системи
ОК 13	Експериментальна психологія
ОК 14	Історія психології
ОК 15	Загальна психологія (з практикумом)
ОК 36	Навчальна практика
3 семестр	
ОК 15	Загальна психологія (з практикумом)
ОК 16	Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій
ОК 17	Психофізіологія
ОК 18	Диференціальна психологія
ОК 19	Математичні методи у психології
ОК 20	Психодіагностика
4 семестр	
ОК 15	Загальна психологія (з практикумом)
ОК 21	Академічна добродійність
ОК 22	Педагогічна психологія
ОК 23	Психологія сім'ї
ОК 24	Основи наукових досліджень
ОК 25	Вікова психологія
ОК 37	Навчально-виробничі практики
5 семестр	
ВК 01	Основи психосоматики та генетична психологія
ВК 02	Порівняльна та зоопсихологія
ВК 03	Міжособистісне спілкування
ВК 04	Психологічна реабілітація
ВК 05	Менеджмент та психологія управління
ВК 06	Медичні інформаційні системи (МІС). Основні принципи цифрової звітності
ВК 07	Іноземна мова (за професійним спрямуванням) Англійська мова (Поглиблений курс)
ВК 08	Основи психопатології

BK 09	Організація медико-психологічної допомоги населенню
BK 10	Психологія здоров'я та здорового способу життя
BK 11	Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї
BK 12	Політична психологія
6 семестр	
OK 25	Вікова психологія
OK 26	Психологічне консультування та корекція
OK 27	Спеціальна психологія
OK 28	Клінічна та медична психологія
OK 29	Патопсихологія
OK 38	Виробнича практика
7 семестр	
BK 13	Юридична психологія
BK 14	Психологія стресу та суп'єктологія
BK 15	Психологія роботи із залежними станами
BK 16	Теорія і методика вивчення дисциплін галузі соціальних та поведінкових наук
BK 17	Конфліктологія
BK 18	Психологічний супровід людей з обмеженими можливостями
BK 19	Сексологія та сексопатологія
BK 20	Основи психосоматики та тілесно-орієнтованої терапії
BK 21	Психологія невідкладних станів
BK 22	Психологія лікувального процесу
BK 23	Економічний аналіз
BK 24	Бізнес планування
8 семестр	
OK 30	Основи психотерапії
OK 31	Психологія в інклюзивній освіті
OK 32	Кризова психологія
OK 33	Військова психологія
OK 34	Психологія праці
OK 35	Психологічний спешврактикум профілічної підготовки
OK 39	Переддипломна практика
OK 40	Кваліфікаційна робота та агесташійний екзамен

3. Форма атестації здобувача вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 053 «Психологія» здійснюється у формі: публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену. Завершується виданням документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра з психології. Атестація здійснюється відкрито та публічно.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота повинна передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі чи практичної проблеми у сфері психології, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів, характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації (згідно з Положенням про добросовісність ПВНЗ «МПУ»).
Вимоги до кваліфікаційного іспиту	Кваліфікаційний іспит за спеціальністю повинен перевіряти досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти 053 «Психологія».

4. Матриця відповідності програмних компонентів освітньо-професійної програми

4. Матриця відповідності програмних компонентів освітньо-професійної програми

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19
ОК 01										*									
ОК 02		+								+								+	
ОК 03										+			+	+					
ОК 04			+															+	
ОК 05			+															+	
ОК 06										+			+						
ОК 07			+	+														+	
ОК 08		+												+					+
ОК 09			+												+	+	+	+	
ОК 10			+							+									
ОК 11	+	+		+						+	+			+					
ОК 12		+																	
ОК 13					+	+	+	+	+										
ОК 14		+	+									+							
ОК 15	-	+	+		+	+	+	+	+		+								
ОК 16		+													+			+	
ОК 17		+		+	+	+	+	+	+										
ОК 18		+												+		+	+	+	
ОК 19		+	+	+					+										
ОК 20		+				+	+	+	+										
ОК 21		+				+										+	+		
ОК 22	-	-	+	+	+	+	+	+	+									+	
ОК 23					+					+		+	+				+	+	
ОК 24	+				+				+								+	+	
ОК 25	+	+	+	+						+							+	+	
ОК 26	+	-								+		+	+	+	+	+	+	+	
ОК 27		+				+	+	+	+		+	+				+	+	+	
ОК 28		+	+			+	+	+	+								+		
ОК 29		-				+	+	+	+		+	+					+	+	
ОК 30	-	+								+		+	+	+	+	+	+	+	
ОК 31										+	+						+	+	+
ОК 32		+								+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ОК 33	*			+		+					+						*		
ОК 34	+	+		+						+		+	+				*		
ОК 35	+	+								+		+	+	+	+	+	+	+	
ОК 36	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					+		

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

OK 37	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
OK 38	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
OK 39	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
OK 40	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
BK 01	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
BK 02	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
BK 03										+	+	+									
BK 04	+	+								+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
BK 05	+									+			+					+			
BK 06			+	+														+			
BK 07			+																+		
BK 08			+		+	+	+	+	+		+	+					+		+	+	
BK 09			+															+		+	
BK 10	+	+																	+	+	+
BK 11	+		+															+	+	+	+
BK 12	+	+	+	+	+	+	+	+	+								+	+	+	+	
BK 13	+	+																+			
BK 14	+	+																+	+	+	+
BK 15	+	+																+	+	+	+
BK 16			+	+														+			
BK 17	+	+																+	+	+	+
BK 18											+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
BK 19	+	+									+	+	+								
BK 20	+										+	+						+			
BK 21	+	+									+	+	+	+	+	+	+				
BK 22	+	+			+						+	+					+	+			
BK 23			+								+								+		
BK 24	+										+								+		

РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкголдера
на освітню програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Сучасний стан України вкрай потребує стабілізації і стресостійкості населення, а також здатності швидко адаптуватися в умовах військових викликів і загроз. Саме тому, актуальності набуває підготовка фахівців у сфері психології, готових надавати оперативну фахову допомогу різним верствам населення, які тривалий час перебувають в умовах невизначеності, різноманітних стресогенних чинників.

Освітньо-професійна програма «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» розроблена ПВНЗ «Медико-Природничий університет» відповідає Стандартам вищої освіти затверджених Наказами МОН України (від 24.04.2019 р. № 565; від 29.12.2023 р. за № 1583) та чинному запиту соціального оточення.

Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальністю 053 «Психологія» сформована відповідно до вимог сучасного ринку праці, що виражається в отримання знань, умінь та професійних компетентностей для роботи у психотерапевтичних, психологічних, консультивативних службах; у соціальних організаціях (центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, дитячі центри творчості і дозвілля, притулки тощо); у закладах охорони здоров'я (лікарні, поліклініки, спецшколи для дітей-інвалідів, наркологічні та реабілітаційні центри); в установах з підбору й добору персоналу (кадрові агентства, центри зайнятості, центри профорієнтації); у правоохоронних органах (установи ювенальної юстиції, колонії тощо).

Навчальний план підготовки бакалаврів повністю відповідає завданням освітньо-професійної програми «Психологія».

Особливість освітньо-професійної програми «Психологія» є її орієнтованість на забезпечення знань і навичок фахівцями із наданням психологічної допомоги з урахуванням сучасних тенденцій психосоматизації особистості, високого рівня інвалідизації і пов'язаних з цим психологічних переживань, зростанням рівня прояву психічних порушень класу V МКХ-10. Також випрепарована освітня програма спрямована на врахування принципів біопсихосоціальної моделі допомоги особистості або групі.

Перелік, обсяг та послідовність вивчення освітніх компонентів цілком відповідають Структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та сучасному рівню наукових знань у галузі психології, коректно враховуючи специфіку спрямованості освітньо-професійної програми «Психологія». Вимоги до змісту та реалізації компетентністного підходу ОПП створюють належні умови для всебічного розвитку особистості здобувача вищої освіти.

Рецензована освітньо-професійна програма «Психологія» розроблена співробітниками кафедри психології після консультацій потенційними роботодавцями/стейкголдарами, які підтвердили потребу в підготовці фахівців спеціальності 053 «Психологія».

Отже, усе вищезазначене, підкреслює, що освітня програма «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» відповідає вимогам підготовки бакалаврів з психології і може бути рекомендована для впровадження в освітній процес у ПВНЗ «Медико-Природничий університет».

Рецензент

Практичний психолог
КНП «Миколаївський обласний
будинок дитини» МОР



Лілія ПИРОГОВА

РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкхолдера
на освітню програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Соціальне замовлення на компетентних фахівців, які ефективно функціонуватимуть у професійній діяльності, визначено швидкими темпами зростання потреби надання психологічної допомоги та підготовка компетентних психологів, здатних успішно, продуктивно і результативно здійснювати свою професійну діяльність.

Рецензована освітньо-професійна програма «Психологія» ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» є нормативним документом підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Програма розрахована на термін підготовки 4 роки й передбачає 240 кредитів ЄКТС. Згідно з навчальним планом програма містить навчальні дисципліни, що спрямовані на здобуття глибинних знань зі спеціальності, дисципліни для оволодіння загальними компетентностями, дисципліни вільного вибору. Цілісне поєднання обов'язкової та вибіркової компоненти ОП, збалансоване поєднання теоретичної і практичної складової дає змогу майбутньому фахівцю гідно конкурувати з іншими спеціалістами в даній галузі.

Рецензована програма чітко структурована. У ній грунтово розкриті мета та особливості підготовки бакалаврів психології, представлено програмні компетентності, способи викладання та оцінювання, особливості придатності випускників до працевлаштування та напрями подальшого навчання, визначено ресурсне забезпечення реалізації програми, передбачена академічна мобільність. Схвальних відгуків заслуговує вибіркова компонента ОП, оскільки дає змогу підготувати майбутнього фахівця як ефективного психолога-практика, здатного ефективно організовувати та виконувати заходи психологічного забезпечення.

Освітня програма «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» відповідає сучасним вимогам навчання бакалаврів психологів і може бути рекомендована для впровадження в освітній процес у ПВНЗ «Медико-Природничий університет».

Рецензент

Практичний психолог Обласного центру
«Медико-соціальної експертизи» МОР



Наталя БУРЛАКА

РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкхолдера
на освітню програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Якісна підготовка здобувачів вищої освіти в галузі психології в сучасних умовах, має велике значення, оскільки майбутній фахівець повинен поєднувати в процесі навчання глибокі теоретичні знання з практичними навичками. Залучення стейкхолдерів до розгляду та коригування освітньої програми та навчальних планів є великим кроком у вирішенні даного питання.

Рецензована освітньо-професійна програма «Психологія», розроблена проектною групою кафедри психології ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» й спрямована на трунтовну практичну підготовку здобувачів вищої освіти у майбутній професійній діяльності з метою надання кваліфікованої психологічної допомоги різним верстам населення, які опинилися у складних життєвих обставинах. В освітньо-професійній програмі «Психологія» представлена повна і логічна характеристика компетенцій, якими повинні оволодіти здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за результатами засвоєння вищезазначеної програми. Програма розрахована на 4 роки й передбачає 240 кредитів ЕКТС.

Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» ПВНЗ «МПУ» покликана підготувати фахівця з психології з поглибленими теоретичними і практичними знаннями, уміннями, навичками й компетентностями, які сприятимуть проведенню психодіагностичної, психонропрактичної, психокорекційної, психоeduкаційної та інших форм та видів професійних робіт. Даною освітньо-професійною програмою передбачено чотири види практик (навчальної, навчально-виробничої, виробничої, переддипломної), що виявляється необхідним для вирішення майбутніх професійних завдань самостійно.

Слід також зазначити, що основний акцент у програмі визначається предметним фокусом освітнього профілю, що має за мету підготовку фахівців, що здійснюють професійну діяльність у медичних, лікарських, реабілітаційних закладах, здатні працювати в швидкозмінному середовищі, реалізовувати професійну діяльність в різних умовах.

Рецензована освітньо-професійна програма «Психологія» відповідає вимогам сьогодення та сучасної психологічної науки і може бути впроваджена в освітній процес ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рецензент

Лікар психотерапевт
КНП «Миколаївський обласний центр
психічного здоров'я» МОР



Юрій ВОДОВ

РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкголдера
на освітню програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»; спеціальності 053 «Психологія», що подана на рецензію, спрямована на підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних бакалаврів із психології з необхідними компетенціями, які здатні застосувати отримані теоретичні знання та практичні навички для вирішення складних професійних задач в діяльності практичного психолога, в тому числі і у медичних закладах.

Рецензована освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», розроблена науково-педагогічними працівниками кафедри психології Приватного вищого навчального закладу «Медико-Природничий університет» із зачлененням в якості стейкхолдерів науковців та потенційних роботодавців, що сприяло всебічному розгляду питань, пов'язаних із фаховою підготовкою практичних психологів.

Освітньо-професійна програма забезпечує набуття випускниками інтегральних, загальних і спеціальних компетентностей, що є необхідними для здійснення просвітницької, психоeduкаційної, корекційної, реабілітаційної діяльності психолога.

Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», має комплексний підхід до підготовки кваліфікованих практичних психологів та забезпечує відповідність програмних результатів навчання запитам потенційних роботодавців (стейкголдерів).

Рецензент

Голова

Миколаївської обласної організації

Товариства Червоного Хреста України



Андрій СКОРОХОД

РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкхолдера
на освітню програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – бакалавра з психології відповідає встановленим стандартам вищої освіти, зокрема потребам ринку праці. Підготовка високоекваліфікованих фахівців у сфері охорони здоров'я є не тільки актуальною, а й необхідною умовою для подальшого існування населення та суспільства загалом. Така потреба обумовлена кризовими явищами, що приводять до зростання кількості діагнозів, що є межовими між психологією та психіатрією, і крім того зростає відсоток інвалідизації суспільства, людей з обмеженим можливостями різного вікового діапазону більше, а включаючи відношення суспільства до таких людей, можливо спрогнозувати негативні психологічні стани у обох категоріях населення, що приводять до негативних наслідків у вигляді самогубств, знущань, тортур, самознищення і таке інше.

Представлена освітня програма наповнена якісним теоретичним змістом для підготовки психологів не тільки для закладів освіти, а й системи охорони здоров'я. Навчання за освітньо-професійною програмою «Психологія», яка реалізується на базі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» є затребуваною, життєво необхідною, зокрема для надання якісної практичної допомоги пацієнтам різних госпіталів та клінік, акцентуючи та враховуючи стан здоров'я пацієнта, його самопочуття, можливі наслідки різних видів медичних маніпуляцій та втручань.

Науково-педагогічний склад кафедри психології ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» запрошує на розширені засідання кафедри психології, прислуховуються до зауважень та рекомендацій, і крім того, пропонують багато варіантів співпраці. Дуже важливо, що викладачі ПВНЗ «МПУ» мають досвід роботи на посадах, на які претендують випускники їх кафедри та надають кваліфіковану та достовірну інформацію в необхідному обсязі.

Таким чином, структура та зміст освітньої програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», освітні та вибіркові компоненти, структурно-логічна схема та зміст дисциплін повністю відповідають меті та завданням вищезазначеної освітньої програми, а також основним критеріям якості вищої освіти та запитам ринку праці.

Рецензент

Завідувач відділення
психологічної та фізичної адаптації
Миколаївського міського центру
підтримки ветеранів війни



РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкхолдера
на освітню програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Сфера психології завжди залишається у центрі уваги державної політики. Широке коло питань, які сьогодні пов'язані із психологією, впливають не лише на рівень здоров'я громадян, соціалізацію особистості, мають важливé значення і для формування іміджу країни на світовому і міжнародному рівнях. Безумовно, вирішенню цих важливих питань, сприятиме підготовка висококваліфікованих кадрів, фахівців-психологів.

ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» є саме тим закладом вищої освіти, який успішно реалізує підготовку здобувачів-психологів на високому професійному рівні, завдяки професіоналізму науково-педагогічному складу кафедри психології та якісній матеріально-технічній базі.

Підготовка бакалаврів-психологів у м. Миколаєві є вкрай необхідним викликом сьогодення, адже місто Миколаїв та Миколаївська область прийняли велику кількість біженців внаслідок війни, також у місті є велика кількість дітей з особливими освітніми потребами та інші вразливі категорії, які потребують фахової психологічної допомоги. Освітньо-професійна програма «Психологія» здатна забезпечити здобувачів вищої освіти необхідними для цього фаховими компетентностями за рахунок введення таких освітніх компонентів, як «Соціальна психологія», «Експериментальна психологія», «Психодіагностика», «Психологія сім'ї», «Основи психопатології», «Психологічне консультування та корекція», «Клінічна та медична психологія», «Психологія в інклюзивній освіті», «Кризова психологія», «Основи психосоматики та генетична психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Психодіагностика з практикумом» тощо. Наданий каталог вибіркових освітніх компонентів дозволяє підвищити загальні й спеціальні компетентності, а також сформувати індивідуальну трасекторію навчання здобувача вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Психологія» передбачає чотири види практики (навчальна, навчально-виробнича, виробнича, переддипломна). Кафедрою психології укладені договори з профільними психологічними організаціями/закладами/установами сфери психології. Завдяки цьому здобувачі вищої освіти мають змогу закріпляти отримані теоретичні знання і вміння під й практичними навичками для майбутньої професійної діяльності.

Отже, запропонована на рецензію освітньо-професійна програма «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальністю 053 «Психологія» є якісним продуктом, який відповідає сучасним уявленням про зміст і технологію підготовки фахівців у галузі психології, враховує актуальні виклики сьогодення для напрямків психологічного супроводу різних верств населених в умовах невизначеності, заслуговує на позитивну оцінку та впровадження в освітній процес ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

Рецензент

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології, філософії та
соціально-гуманітарних дисциплін
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

Ірина ЧУГУСВА

